

.....
kod pracy ucznia

.....
pieczętka nagłówkowa szkoły

KONKURS JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

ETAP SZKOLNY

Drogi Uczniu,

witaj na I etapie konkursu języka ukraińskiego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 stron i zawiera 40 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Czas pracy:

60 minut

Liczba punktów
możliwych

do uzyskania:

100

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

I. TEKST (0-16 punktów)

Музичний дарунок світові

У грандіозному різдвяному шоу в Нью-Йорку, подивитися на яке приїжджають з усієї Америки, звучить чарівний передзвін чотирьох звуків: «Щедрик, ще-дрик, ще-дрі-воч-ка». Це «Сагої оі Іе Веїз», «Колядка дзвонів», як тут називають українську щедрівку.

«Щедрик» давно став невід'ємною частиною світової музичної культури. Класичну обробку цієї щедрівки виконують уславлені хори від Америки до Китаю. Мелодія «Щедрика» існує сьогодні в джазовому й роковому аранжуванні. Джордж Гершвін використав її в опері «Поргі і Бесс», створеній на джазових і блюзових мотивах. Відомо, що американці, які вперше полетіли в космос, узяли із собою записи світової музики, і з-поміж інших шедеврів у зоряному просторі побувала наша співаночка.

Проте більшість мешканців планети навіть не здогадується про прадавнє східнослов'янське походження цієї мелодії. Прикро, але навіть для багатьох українців стало відкриттям те, що понад сто років тому український композитор Микола Леонтович, працюючи над поліфонічним твором для хору, перетворив щедрівку на справжній шедевр.

Микола Леонтович збирав народні пісні й адаптував їх для хорового співу. Перший варіант «Щедрика» Леонтович почав створювати 1902 року. Тоді він опановував вправу з мелодією, яка постійно повторюється, щоразу прикрашаючись витонченим аранжуванням. Придатною для вправ у поліфонії виявилася мелодія української щедрівки: у ній повторювалося три ноти: до-сі-до-ля. Композитор, як різьбяр, зробив навколо основної поспівочки витончену оправу. Поєднавши прийоми народного багатоголосся з досягненням класичної поліфонії, він домогся того, що кожен голос почав відігравати самостійну роль, відтворюючи найтонші зміни настрою. Леонтович кілька разів переробляв твір, аж поки 1916 року не створив досконалий хорал.

Із радістю сприйнявши Українську революцію 1917-1920 років, композитор долучився до створення капели «Думка»- першого популяризатора «Щедрика» у світі. Дбаючи про імідж Української Народної Республіки, її керівництво ухвалило рішення про міжнародні гастролі хору. За вказівкою Симона Петлюри колектив вирушив у світове турне. І скрізь виступ був тріумфом багатой музичної творчості українського народу, його митців-композиторів, у сузір'ї яких сяяло ім'я Леонтовича. «Бахом у хорівій музиці» назвали його у Франції.

Хоровий колектив перебував у турне, коли на території України було встановлено радянську владу. На батьківщину митці не повернулися. У 1921 році вони дісталися Нью-Йорка, а п'ятого жовтня цього року вперше для американської публіки пролунав «Щедрик».

Спершу величезну популярність твір завоював серед емігрантів. Коли ж у прекрасної мелодії з'явилися англійські слова, шедевр Леонтовича полонив серця всіх американців. Автором англійського тексту став Пітер Вільховський, який мав українське коріння. У 1936 році в Нью-Йорку під час відкриття з'їзду Національної асоціації вчителів музики дитячий хор із 1600 виконавців із тріумфом виконав «Сагої о І Ще Веїз». Популярність «Щедрика» продовжувала рости, натомість ім'я автора було забуте.

Мелодія «Щедрика» в глобалізованому світі асоціюється з різдвяними дзвониками. Однак в українському тексті немає згадки ні про Різдво, ні навіть про зиму. У «Щедрику» оспівано ластівку, яка прилетіла до господаря провістити **багатий** рік. Ця **давня** співанка виникла ще в дохристиянські часи, коли **новий** рік зустрічали навесні. Навіть якщо того дня не прилітали ластівки, їх випікали з тіста й підкидали **вгору**, закликаючи співанками. І сьогодні ходять щедрувальники від господи до господи, співаючи про ластівку...

За Б. Скавроном, журнал «Дивен Світ»

Завдання 1 (2 punkty)

Головна мета автора тексту - донести до читача інформацію про

- а) «Щедрик» як видатне надбання українців, що збагатило світову хорову культуру;
- б) творчий шлях хормейстера й композитора Миколи Леонтовича;
- в) багатющу фольклорну й академічну музичні традиції українського народу;
- г) роль української еміграції в Сполучених Штатах Америки в популяризації «Щедрика».

Завдання 2 (2 punkty)

Перший варіант «Щедрика» Леонтович написав, коли

- а) створював репертуар хорового співу;
- б) брав участь в організації хорових колективів;
- в) вивчав народні пісні та записував їх;
- г) вправлявся в аранжуванні простої мелодії.

Завдання 3 (2 punkty)

За логікою автора, хорова капела не повернулася зі світового турне через те, що

- а) її концерти в різних країнах мали величезний успіх;
- б) на території України було встановлено радянську владу;
- в) хористи мали за кордоном більші можливості для зростання;
- г) плани щодо географії гастролей були далеко не вичерпаними.

Завдання 4 (2 punkty)

Неоднорідність емоційної тональності тексту «Музичний дарунок світові» найточніше передають слова в парі

- а) гордість і жаль;
- б) пиxa та сум;
- в) захопленість та образа;
- г) утіха та невдоволеність.

Завдання 5 (0-8 punktów)

Підбери по одному антоніму до виділених слів.

II. GRAMATYKA (0-20 punktów)

Завдання 1 (1 punkt)

У якому рядку в усіх словах кількість звуків відповідає кількості букв?

- а) море, п'ятниця, приїхати, суниця, хліб;
- б) криниця, собор, історія, праска, знання;
- в) сіль, літера, мрія, якір, спадщина;
- г) струмок, сонячний, вулиця, ранок, сон.

Завдання 2 (1 punkt)

Вкажи, у якому рядку літери я, ю, є, ї позначають два звуки.

- а) яблуко, приїжджати, з'їсти, пір'їна, явір;
- б) життя, пляма, повітря, страусеня, суддя;
- в) глянути, свято, стяг, стаття, козеня;
- г) замовлення, ключ, ряд, подряпати, різниця.

Завдання 3 (1 punkt)

Вкажи рядок, у якому всі іменники абстрактні.

- а) кохання, дитинство, найменування, підвіконня;
- б) існування, побажання, користь, молодь;
- в) компетентність, партизанщина, сумління, здивування;
- г) колектив, колективність, розуміння, зарозумілість.

Завдання 4 (1 punkt)

Вкажи рядок, у якому всі іменники мають конкретне предметне значення.

- а) день, краса, війна, вулиця;
- б) тяжіння, здивування, річка, канал;
- в) тварина, функція, ілюстрація, дощ;
- г) телевізор, революція, Ельбрус, тиждень.

Завдання 5 (1 punkt)

Знайди іменник, який в родовому відмінку однини має закінчення - у:

- а) розум;
- б) тиждень;
- в) приятель;
- г) квадрат.

Завдання 6 (1 punkt)

Знайди іменник, який у кличному відмінку однини має закінчення -е:

- а) жінка;
- б) машина;
- в) пісня;
- г) трембіта.

Завдання 7 (1 punkt)

Знайди іменник, що вживається тільки в множині:

- а) гудзики;
- б) зошити;
- в) зустрічі;
- г) заздрощі.

Завдання 8 (1 punkt)

Знайди іменник жіночого роду.

- а) біль;
- б) путь;
- в) дріб;
- г) степ.

Завдання 9 (2 punkty)

Напиши транскрипцію до слова *пісня*.

Завдання 10 (1 punkt)

Вкажи рядок, у якому усі іменники належать до власних назв.

- а) Місяць, „Прапороносці”, Швець;
- б) швець, земля, ведмедиця;
- в) Велика Ведмедиця, місяць, фабрика;
- г) прапороносець, площа, Львівська площа.

Завдання 11 (1 punkt)

Вкажи рядок, у якому усі іменники належать до загальних назв.

- а) день, фізика, сівба, митець;
- б) Франко, Мурко, Харків, Меркурій;
- в) роса, теплохід «Тарас Шевченко», магазин «Дари ланів», роман;
- г) Дністер, Олена, цукерки «Пташка», Київ.

Завдання 12 (0-6 punktów)

Запиши слова у відповідну колонку.

Гірничо/промисловий, гіркувато/кислий, глинисто/піщаний, горбо/носий, глибоко/водний, смолисто/чорний.

Разом	Через дефіс

Завдання 13 (1 punkt)

Простий дієслівний присудок ужито в реченні

- а) Море було безбарвне, аж чорне.
- б) Гірські печери ще затоплені водою.
- в) Будуть тебе кликати у сади зелені хлопців чорночубих диво-наречені.
- г) Щире кохання не вкрите серпанками.

Завдання 14 (1 punkt)

Однорідними підметами й присудками ускладнено речення

- а) Селяни виходять на городи, поля, копають і висівають у землю насіння.
- б) За тобою завше будуть мандрувати очі материнські і білява хата.
- в) Місто не знало спочинку ні вдень ні вночі, а гуркотіло, гомоніло, кипіло.
- г) Лози, кручі, висип, ліс — усе блищить і сяє на сонці.

III. LITERATURA (0-64 punktów)

Завдання 1 (1 punkt)

Що в перекладі означає поняття «фольклор»?

- а) народ;
- б) народна мудрість;
- в) народні традиції;
- г) народний побут.

Завдання 2 (1 punkt)

Вкажи вид народних пісень, що не є календарно-обрядовими.

- а) козацькі;
- б) жниварські;
- в) купальські;
- г) русальні.

Завдання 3 (1 punkt)

Рядки: *Радуйся, ой радуйся, земле, — Син Божий народився* узято з твору, що належить до:

- а) календарно-обрядових пісень;
- б) родинно-побутових пісень;
- в) соціально-побутових пісень;
- г) родинно-обрядових пісень.

Завдання 4 (1 punkt)

«*Ой на горі та й жєнці жнуть...*» належить до народних пісень:

- а) жниварських;
- б) солдатських;
- в) чумацьких;
- г) козацьких.

Завдання 5 (1 punkt)

Укажіть вид народних пісень, що не є соціально-побутовими:

- а) козацькі;
- б) рекрутські;
- в) обжинкові;
- г) наймитські.

Завдання 6 (0-4 punkty)

Вкажи, який це художній засіб.

Приклад	Художній засіб
1)«сичі в гаю перекликались»	
2)«Одна, як та пташка в далекім краю»	

Завдання 7 (2 punkty)

Хто у народній пісні «Гей, літа орел», названий «орлом сизим», «отаманом» .

Завдання 8 (1 punkt)

З якого уривку ці слова:

*Якби-то далися орлині крила,
За синім би морем милого знайшла*

- а) «Рече та стогне Дніпр широкий»;
- б) «Така її доля»;
- в) «Ой літа орел».

Завдання 9 (3 punkty)

Продовж речення: І.Котляревський – фундатор.....
.....

Завдання 10 (1 punkt)

Місто, де народився Іван Котляревський

- а) Полтава;
- б) Київ;
- в) Чернігів;
- г) Суми.

Завдання 11 (1 punkt)

Як прозвали поета у семінарії?

- а) співаком;
- б) римачем;
- в) музикантом;
- г) оратором.

Завдання 12 (1 punkt)

Назва закладу, яким керував Котляревський у Полтаві

- а) Будинок для сиріт;
- б) Будинок виховання дітей багатих дворян;
- в) Будинок для людей похилого віку;
- г) Будинок виховання дітей бідних дворян.

Завдання 13 (1 punkt)

В якому віці помер Котляревський?

- а) 78 років;
- б) 69 років;
- в) 96 років;
- г) 68 років.

Завдання 14 (1 punkt)

Чий текст переспівав Іван Котляревський у п'єсі «Наталка Полтавка»?

- а) Г. Сковороди;
- б) І. Вишенського;
- в) Ф. Прокоповича;
- г) К. Саковича.

Завдання 15 (1 punkt)

Хто написав оперу «Наталка Полтавка» за однойменною п'єсою Котляревського?

- а) Мирослав Скорик;
- б) Артемій Ведель;
- в) Микола Лисенко;
- г) Левко Ревуцький.

Завдання 16 (1 punkt)

Хто виконав пісню «*Ой, під вишнею, під черешнею...*» у п'єсі «Наталка Полтавка» І.Котляревського?

- а) Микола;
- б) Петро;
- в) виборний Макогоненко;
- г) возний Тетерваковський.

Завдання 17 (0-4 punkty)

Розмісти епізоди п'єси «Наталка Полтавка» в тому порядку, в котрому вони були описані у творі.

- а) Зустріч Наталки з возним, який пропонує їй вийти за нього заміж;
- б) повернення Петра із заробітків;
- в) розмова Наталки з матір'ю щодо одруження;
- г) перший пісенний монолог-звернення Наталки до коханого Петра.

1	2	3	4

Завдання 18 (0-4 punkty)

Установи відповідності між цитатними характеристиками та персонажами п'єси «Наталка Полтавка».

- 1) *«Не багата я і проста, но чесного роду»;*
- 2) *«Хапун такий, що й з рідного батька злупить»;*
- 3) *«Убожество моє і старість силують мене швидше заміж тебе віддати»;*
- 4) *«Хитрий, як лисиця, і на всі сторони мотається, де не посій, там і уродиться...»;*

- а) возний Тетерваковський;
- б) Наталка;
- в) виборний Макогоненко;
- г) Горпина Терпилиха.

1	2	3	4

Завдання 19 (2 punkty)

Який персонаж твору «Наталка Полтавка» Івана Котляревського погрожує:

«...притягти до відповідальності дівчину, яка відмовилася одружуватися з ним»?

Завдання 20 (2 punkty)

Хто з персонажів:

«...пропонує останні гроші... дівчині, щоб нелюб не докоряв їй своїм багатством»?

Завдання 21 (0-30 punktów)

Напиши міні-твір на тему: «Пісня – духовне обличчя нації».

Brudnopis